Valiokunnan lausunto MmVL 20/2020 vp– HE 70/2020 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi biopolttoaineista ja bionesteistä annetun lain muuttamisesta (HE 70/2020 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):
- erityisasiantuntija Inkeri Lilleberg, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Harri Haavisto, työ- ja elinkeinoministeriö
- neuvotteleva virkamies Kaisa Pirkola, maa- ja metsätalousministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- ympäristöministeriö
- Luonnonvarakeskus
- Huoltovarmuuskeskus
- Neste Oyj
- Bioenergia ry
- Energiateollisuus ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Metsäteollisuus ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksellä ehdotetaan pantavaksi kestävyyskriteerisääntelyn osalta täytäntöön uudelleen laadittu uusiutuvan energian direktiivi (EU) 2018/2001, jäljempänä RED II -direktiivi. Biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä direktiivin mukaiset

kestävyyskriteerit ja kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskriteerit. Direktiivissä säädetään sitovasta unionin yleistavoitteesta, jonka mukaan uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 32 prosenttia energian loppukulutuksesta vuonna 2030. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää direktiivin tavoitetta uusiutuvan energian osuuden lisäämisestä EU:n tasolla ja Suomessa erittäin tärkeänä.

Voimassa olevassa biopolttoaineista ja bionesteistä annetussa laissa eli niin sanotussa kestävyyslaissa säädetään biopolttoaineiden ja bionesteiden kestävyyskriteereistä ja niiden täyttymisen osoittamisesta. Esityksessä kestävyyslain soveltamisalaan ja nimikkeeseen lisättäisiin biomassapolttoaineet ja lain säännöksiin tehtäisiin muut RED II -direktiivin kestävyyskriteereitä koskevan sääntelyn edellyttämät muutokset. Esityksessä pitäydytään direktiivin vähimmäistasossa eikä aseteta kansallisia lisävelvoitteita, koska se saattaisi heikentää kestävyyskriteerisääntelyn yhdenmukaistamisen myönteisiä vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ja johtaa kilpailun vääristymiseen jäsenvaltioiden välillä. Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa toimintaympäristön ennustettavuuden ja pitkäjännitteisyyden merkitystä ja pitää esityksen valmistelussa valittua direktiivin vähimmäistasoon perustuvaa sääntelyä Suomen kilpailukyvyn kannalta kannatettavana.

Valiokunta toteaa, että etenkin puupohjaisia polttoaineita käytetään Suomessa jo nykyisin laajamittaisesti energian tuotannossa. Voimalaitoksilla käytetään erilaisia puunjalostusteollisuuden sivuvirtoja, kuten kuorta, sahanpurua sekä muita puutähteitä, sekä metsäperäisiä jakeita, kuten metsätähdehaketta tai -mursketta ja pieniläpimittaista kokopuu- tai rankahaketta. Valiokunta korostaa, että kansallisen metsästrategian mukaisesti tavoitteena tulee olla metsäalan jalostusarvon kasvattaminen uusien tuotteiden avulla. Luomalla edellytyksiä puuta jalostavan teollisuuden investoinneille lisätään myös puupohjaisen energian tuotantoedellytyksiä, sillä uusiutuvaa energiaa tuotetaan tyypillisesti osana jalostusprosessia.

Kestävyyslain soveltamisalan laajentumisen myötä sääntelyn kohteiden määrä nousee esitykseen sisältyvän arvion mukaan nykyisestä 15 toiminnanharjoittajasta noin 150 toiminnanharjoittajaan. Valiokunta pitää hyvänä, että hallinnollisen taakan keventämiseksi soveltamisrajaksi on otettu direktiivin mukainen 20 MW kokonaislämpöteho kiinteillä polttoaineilla ja 2 MW kaasumaisilla polttoaineilla, mikä rajaa pienemmät sähkön ja lämmön tuottajat kestävyyskriteerien ja kasvihuonepäästöjen vähennyskriteerien soveltamisen ulkopuolelle. Biokaasun matalampi soveltamisraja tarkoittaa, että lukumääräisesti näitä laitoksia tullee kestävyysjärjestelmien piiriin jatkossa runsaasti. Valiokunta katsoo, että lain toimeenpanossa tulee jatkossakin huolehtia pienten toimijoiden huomioonottamisesta siten, että laitoksille aiheutuvat hallinnolliset kustannukset pysyvät kohtuullisina. Lisäksi myös soveltamisrajojen alapuolelle jääville pienille toimijoille tulee tarjota tukea ja kannusteita.

Kestävyyslain muutosten myötä tullaan antamaan myös uutta sääntelyä valtioneuvoston asetuksen tasolla. Lisäksi Energiaviraston tehtävänä on huolehtia lain toimeenpanon edellyttämästä ohjeistuksesta, koulutuksesta ja neuvonnasta. Kestävyysjärjestelmiin liittyvä hakemuskäsittely ja valvonta edellyttää yhteistyötä myös esimerkiksi Suomen metsäkeskuksen ja Ruokaviraston kanssa. Valiokunta painottaa, että lain toimeenpanossa ja siihen liittyvässä alemman asteisen sääntelyn ja ohjeistuksen valmistelussa on tärkeää huolehtia yhteistyöstä biopolttoaineiden arvoketjun eri toimijoiden ja viranomaisten välillä, mukaan lukien tarvittaessa myös maanomistajat.

Valiokunnan lausunto MmVL 20/2020 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 6.10.2020

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Jari Myllykoski vas
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Jenna Simula ps
varajäsen Tuomas Kettunen kesk
varajäsen Ari Koponen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina